

РЕЦЕНЗИЯ

от проф. д. изк. Йордан Гошев – преподавател по хармония в ЮЗУ „Н. Рилски”, Благоевград

относно дисертационен труд за присъждане
на образователната и научна степен „ДОКТОР”,
представен от

проф. Красимир Драганов Тасков, докторант към катедра
„Композиция”, Теоретико-композиторски и диригентски факултет,
НМА „Проф. Панчо Владигеров”

на тема:

**Композиционни и интерпретаторски решения
в Транскрипции за две пиана на 8 ръце на Три симфонични творби
от български композитори**

Професор Красимир Тасков е един от утвърдените български композитори, с многобройни сценични премиери за различни състави /симфонични, камерни, солови произведения, вокална музика/. Сред тях са концерт за пиано и струнен оркестър, концерт за цигулка и оркестър, оперите-мюзикъл „Царе на белите“ и „Макс и Мариц“, клавирно трио, струнен квартет, „Дитирамби“ за ансамбъл от 9 изпълнители и др. Носител е на национални и международни награди от конкурси по пиано (Сантандер, Испания-1978), "П. И. Чайковски", Москва-1978) и композиция (Токио-1991, 1995, 1999- I награда, 2002 за Дуо Пиано; Пловдив – I награда на национален конкурс за Концерт за кларинет и орк. в 7/8 и др. Негови произведения са изпълнявани на престижни музикални фестивали (Япония, Русия, Словения, Италия, Франция, Холандия, САЩ и др.).

В заглавието на Дисертацията се съдържат две ключови изисквания към същността и областта на теоретичната разработка, а именно „композиционни и

интерпретаторски решения...“ Ако се обърнем в исторически план транскрипции на произведения, които са утвърдени и доказали качествата си на непреходно музикално изкуство, които са обичани от публиката, са дело на превъзходни композитори и инструменталисти – Ференц Лист, Игор Стравински, Сергей Рахманинов, Панчо Владигеров и пр. Познаването в най-малки детайли на оркестровото майсторство, музикалната структура, музикално изразните средства и претворяването на тембровото богатство на оркестъра за инструмент, който наистина има богата палитра от изразни възможности, но реално тембърът е един, е сложна и многопосочна задача, за която се изисква богати теоретични познания, практически опит и инструментално майсторство.

Дисертацията съдържа: Увод, четири глави, изводи/заключение, справка за приносите на дисертационния труд, списък приложения и библиография. Авторът прилага и реализирани от него три транскрипции за две пиана на 8 ръце, и по-специално на симфонични, знакови творби от класици на българската музика - Румънски танц № 1 из “Четири симфонични румънски танца” от Панчо Владигеров, “Обреден танц” из оп. “Саламбо” от Веселин Стоянов, “Въведение и танци из оп. Момчил” от Любомир Пипков.

В УВОДА се разглеждат актуалността на разработката, целта и задачите на научното изследване и неговите методи. Фактът, че авторът на дисертацията си поставя амбициозните задачи да направи:

- възможни композиционни и интерпретационни решения и подходи за транскрибиране на 2 пиана /8 ръце/, което в максимална степен да доближава звученето на оригиналните симфонични партитури;
- предложения за основните интерпретационни проблеми, свързани с работния процес при клавирните ансамбли, съобразявайки се със стила и специфичните за всеки автор

музикално изразни средства, с индивидуалния усет към драматургията на всеки един от тях, с единство в ансамбъла при пресъздаването на образно-емоционалното съдържание на композициите;

- координация и съподчиненост при изпълнение на клавирните партии.

Гореизброеното предопределя до голяма степен актуалността на разработката. Още повече проф. Тасков използва подходяща методология за осъществяване на поставените цели и задачи, базирани на многогодишния му опит с клавирните ансамбли на личните му концертни прояви.

В глава I се разглеждат предпоставките, развитието и значението на транскрипцията като възможност за представяне на оркестрово или произведение за друг инструментален състав като самостоятелна концертна клавирна творба, придобивайки нова идентичност и различен звуков колорит. Специално внимание на анализите са ансамблите за 4-ма изпълнители, динамичната и енергетична скала на изпълнението, тембровата окраска и самостоятелност, значението на педализацията за яснотата на звуковата маса, изработването „индивидуални и общи рефлекторни усещания у четиримата музиканти“ за звуков баланс и гъвкав темпоритъм, ролята на асоциативното и колористично мислене за постигане на убедително концертно изпълнение.

Във втора, трета и четвърта глава проф. Тасков разглежда индивидуалността и неповторимостта на всеки от композиторите, които са обект на изследването и представя на читателя не само своеобразието на стиловете им похвати, но и структурните особености, хармоничния език,

метроритъмът като източник на динамика и променливост, способности, които поддържат и пресъздават драматургията на произведението. Използването на съпоставка между оригиналната партитура и транскрипцията дава нагледна представа не само за авторските решения на докторанта, но разширява възможностите за реализация и предлага и други такива, които имат своята логична аргументация. Всъщност подобни възможности за реализиране на творческа идея са характерни не само когато се реализират транскрипции, а и когато се пишат авторски произведения. Тук на преден план излиза композитора с неговите дилеми при вземане на решение за използване на определени похвати при изграждане на звуковата материя. Освен аргументация за подбора на музикално изразните средства, особено ценни, са съветите и указанията към бъдещите изпълнители, за техния подход при драматургичното изграждане, за баланса, щрихите, педализацията, координацията на изпълнителите, спецификата и ролята на всеки един от музикантите за общото изпълнение, реализиране на оркестровите пластове и еквивалентно разполагане в 4-те клавирни партии. Пианистът Тасков дава ценни практически съвети за изпълнителите, за тушето им, за пластика на фразата, за синхрона между партиите, за пасажните фигурации, разпределение между двете ръце на клавирни трудности и пр. и пр. Именно отговорността към оригиналното произведение и многопластовото му представяне в клавирна версия поставя на изпитание не само реализирането на транскрипцията като партитура, но и инструменталното майсторство на изпълнителите, тяхното асоциативно мислене, отварянето им и търсенето на подходящи щрихи за пресъздаване на емоционалността при оригиналната авторска идея.

В **Заключението** на дисертацията се синтезират изводите и достиженията на разработката по отношение на един инструментариум, който е важен за световното културно наследство, на възможностите, които се предлагат за реализацията на композиторското творчество. Авторът изследва проблематика за транскрибирането на многопластови партитури. Бих казал, че паралелното провеждане на анализите на оригиналната симфонична партитура и практическите коментари за клавираната реализация е подход, който в максимална степен дава конкретни решения за творческия процес.

Лично за мен най-интересното бе да разгледам приложенията, т.е. транскрипциите на трите произведения на класиците на българското музикално наследство. Прелиствайки страниците отчетливо присъстваше професионализма на Красимир Тасков като пианист и композитор. Всъщност практическата приложимост на Дисертацията я прави жива и за бъдещите изпълнители на нетрадиционния клавиран ансамбъл от 4-ма изпълнители. Дават нов сценичен живот на утвърдени и обичани произведения, което е много актуално, предвид редуцирането на българските симфонични оркестри и все по-трудната реализация на творби за голям симфоничен състав.

Активната концертна дейност на проф. Тасков, като камерен изпълнител в клавиран ансамбли – 4 ръце, 2 пиана, 8 ръце и свързаната с нея композиторска дейност с многобройни оригинални и транскрибирани опуси, успешните представления на неговите творби на концертните сцени по целия свят, множеството награди, които получава за тях, са достатъчен атестат за професионализма и високото

майсторство на докторанта. Подобна класа музикант е ценност за културата на една държава.

Препоръчвам трудът да бъде издаден, но преди това е добре да се редактира и да бъдат отстранени някои пунктуационни неточности.

В заключение, изразявам своето положително становище за присъждане на научната и образователна степен „доктор” на проф. Красимир Тасков, докторант на самостоятелна подготовка към катедра „Композиция”, Теоретико-композиторски и диригентски факултет, НМА „Проф. Панчо Владигеров”, София. Дисертационният му труд има приносен характер като теоретична, научна и практическа разработка.

12.03.2020

Благоевград

проф. д. изк. Йордан Гошев